

KAKO NASTAJAJO VELIKE STVARI..../Okvirje za slike o obnovi cerkve in zidavo novega župnišča v Ribnici/

Zadnja vojna je zadela tudi r.cerkev in župnišče. Cerkvi je med vojno pogorela streha, tudi obema zvonikoma, župnišče pa je ognju komaj ušlo... Zimska zmrzav in deževja so premočili zidove visokih obokov, da se zaradi pronicajoče vode odleplja omet in pada na tla. Mogočni oporniki so marsikje pokazali opeko... Kolikor niso krogle pokvarile slikarij, je veliko škodila in uničila vlaga... Duhovniki po vojni zaprti... Nov upravitelj Stanko Erzar pogumno zagradi za delo, župljani mu pomagajo, da je streha kmalu na cerkvi dobila opeko, na stolpih zasilno leseno kritino. Notranjosti ni mogel popraviti, ker mu je to preprečila ječa in je bil, kot je bilo rečeno, "ustreljen na begu"... Zopet je bilo treba nekaj let čakati krepke roke in pogumne, preudarne glave... Ribniška župnija je imela srečo, da je oboje dobila v sedanjem dekanu Al. Dobrovoljcu.

Z močno voljo se je lotil napornega, dolgoletnega dela. Ko je vsaj delno uredil notranjost, se je lotil zvonikov. Lesena kritina je v desetih letih dotrajala. Zelel je kaj lepega na najvišje zidovje v Ribnici, ki gleda daleč po dolini. Prišel je v začetku junija 1956. v Trnovo, da sva šla skupaj k arh. Plečniku s prošnjo, da bi zamislil nove vrhove zvonikov. Stari mojster se je nekoliko ustavljal temu delu, češ da je star, vendar na prigovarjane naju obeh delo sprejel. Hotel pa je stvar ogledati. Tako smo šli arh. Plečnik, njegov nečak in jaz dne 12. junija 1956. z avtom pogledat v Ribnico. -- En pogled v njegovo dobro srce, njegov bleščeči razum kažejo njegova dela. Ko se je neki obrtnik ponudil, da nas pelje/zastonj/ s svojim avtom, ker ima v Goriči vasi svoje sorodnike, je Plečnik predlagal, naj rajši najamem taksi, da ne bomo v oviro pri obrtnikovem obisku, pa bo on plačal polovico vožnje. Seveda sem najel tisti taksi, s katerim se je Plečnik rad vozil na razne "oglede". Šli smo v Ribnico skozi Stično, ker je tudi za cerkev v Stični imel neko delo, hotel sem mu predlagati obisk Krke, pa zaradi dežja nismo ustavljali. Tudi v Ribnici nam je dež nagajal. Plečnik/85 letem/ se je ob neki kotanji pri mostiču k "župnišču" spotaknil in skoraj padel, v zadnjem trenutku smo ga nekoliko podprla. Drugi dan prinese njegova gospodinja omoč s 6.000--din, kar je bilo več kot polovica voznine. Ker sem ga poznal, mu nisem upal vrtniti denarja. Ko sem se mu zahvalil, sem dejal, da naj bo zgled Riničanom, kaj se delajo velika dela... Na svoje stroške gre na pot, veliko se trudi z delom, ure, dneve in nič ne računa! Koliko bi vse stalo, če bi bilo treba plačati po arhitektskih urah in taksah! Teh zadnjih besed mu seveda nisem povedal...

Ko je čez nekaj dni poslal načrt za vršaca v obliki piramidasto v petih nadstropjih se dvigajočega se vrha, se mi je zdelo za mogočna ribniška zvonika prenežno ali po domače: premajhno. Preskromno. Ker mi malo prej poslal tudi svojo zamisel za prenovo trnovskih orgel, pa jo ne dr. Kimavec ne monsg. Dostal nista odobraval, sem imel naslednjo nedeljo precej bridko pot, ko sem šel popoldne k Plečniku z obema načrtoma. Rabil sem čimbolj rahle besede, a je kljub temu bolelo. Za Ribnico sem prosil, da bi načrt kako okrepil. Še nisem dokončal, ko je prišel dr. F. Stele. Poslovil sem se. Tudi dr. J. Pogačnik, gen. vikar, je še posredoval. Čez nekaj dni mi je Plečnik poslal sedanji načrt s pripombo, da je bil prejšnji res preslab! Plečnikova dobrota!!/, sedanji --svetišče na višini, pa bo ustrezal. --Morda še omenim, da je Plečnik še po obisku pisмено odklonil to delo vršacev z istim, res delno resničnim razlogom, da je prestar in da je treba za tako delo mlade moči, ki bi delo tudi v izpeljavi vodila. Zopet sem pisмено--njegov običajen način, ker mora vsak pisano besedo premisliti.. prosil, naj delo prevzame, saj bo s svojo sposobnostjo in skušnjo znal najbolje rešiti "pušelj" ribniške doline. Njegovih del Dolenjska nima veliko, Ribnica pa starodavna župnija in je prav, da dobo nekaj res umetniškega itd. -- Delo je torej sprejel in napravil, kot sem omenil malo prej... Nagrade sploh ni hotel, še slišati ne o njej. Tudi ob drugih podobnih prilikah mi je dejal: "Jaz imam plačo, ki mi zadošča, in se čutim dolžnega, da delam, kar morem." Tako 85 letni največji slovenski arhitekt.. Vse življenje --en sam delaven dan!

Sedaj pa je bilo treba na delo v Ribnici. Velika škoda je, da je Plečnik kmalu nato umrl/6.1.1957./Zato so se priprave zavlekle. Če bi bil živ, bi zaradi njegove avtoritete ne bilo treba iskati tako obširne "dokumentacije", ker bi delo šlo hitro skozi dovolitvene urade. Tako pa je moral dekan po

raznih uradih napraviti veliko potov-in stroškov se je nabiralo-potem pa neprestana skrb za pripravo ogromnih odrov, za podjetja in posameznike, ki naj delo izpeljali. Marsikje je bilo treba zastaviti tudi preudarne besede načrtu v razumevanje, ker so nekateri župljani hoteli prejšnjo običajno visoko streho, ki je pomenila zlasti višino. Tudi jaz sem moral tu in tam zastaviti zgovorne besede, da je pridobivala nova umetniška oblika moč nad staro sliko....

Res je treba občudovati dekana, da je vztrajno delal za čimprejšnjo izvršitev načrtov. Dobiti vernike za prostovoljno delo za sekanje lesa visoko gori v Bašlju-najprej 85 m³-pozneje še za 65 m³ ali vsaj blizu toliko, za vožnjo dolgih debel, tesianje itd. otem sestavljanje visokih in trdnih odrov okrog zvonikov, vse veliko, močno, varno. Trnovski delovodja, ko je vodil postavljanje finih delov na zvoniku, je dejal, da je tako trdno in varno, da se počuti kot na tleh... Kot povedano, je finejše dele iz poliranega betona delalo trnovsko podjetje ing. Lurške Curk, nosilmo ploščo nad zvonovi /vsaj 5x5/ in osrednji stolpič /visok 11 m/ je napravilo domače občinsko gradbeno podjetje. Ker je bilo težko dobiti zlasti cement, pa tudi drugega materiala, je že tako velikim skrbem pristopala čisto še nova, večja: Kje dobiti material, ko se delo v gotovih fazah ne sme prekiniti. G. dekan se je izkazal v najvišji meri. Pohvalo pa zaslužijo tudi župljani, ki so redno dajali obilo v pušico, zlasti ob prvih nedeljah, poleg tega pa mnogi na razne načine zgrabili za delo z lastnimi rokami, z živino, vozovi itd....

Kakšno veselje, ko je delo od 1.1958. počasi, a vidno rastlo! Zame so bili prelepi pogledi na posamezne dele in Ribnico, vasi, dolino in gore, ko sem vsak mesec prišel domov in se povzpел na zvonike! Ne bom opisaval. Nekaj povedo slike, preproste, a se ne bodo najbrž tam nič več ponovile!

Denarne skrbi je pač moral nositi dekan sam, vendar pa mu je pomagala, kot rečeno, vsa fara. Oblast je pustila davek pri prvi skupini lesa, kar se je krepko poznalo...

Plečnik je dal tudi nasvet, kako naj obnove cerkev. Če je kamen v robovih in stebrih, naj se odkrije itd...

Tudi to obnovitveno delo je povzročalo veliko skrbi dekanu..

Izvršeno je lepo....Napravljena sta tudi prijetna atrija pri zakristijskem vhodu...

Sveže so obnovljene slike v notranjosti in celotna notranjost, da prijetno vpliva. Plečnik je izrazil ob svojem obisku obžalovanje, da je znotraj cerkev "hladno akademsko delo"....

Spet drugo veliko delo je novo župnišče, ki je zgrajeno v sredi med starim in ~~MMMM~~ cerkvijo. O tem bi bilo treba precej besedi, a ni časa. Omenim, da je umaknjena mežnarija, ki jo je v osemdesetih letih postavil dekan Martin Skubic, ki je moral dokončati in opremiti sedanjo cerkev, ki jo je začel zidati Holzapfel. Delo, o katerem govori tedanja kronika, ogromno obsegu in stroških. Tudi tedaj sta se dekana, kaplani in verniki zelo lepo izkazali....

To naj bi bo v osrednjem slik - lahko seveda upoštevati
sedi pri kakšnem skriptu - a dekane D. naj stoji v vidnem
oprednja, ki ga v manjši fasadi. Marsikateri upravi skripti
seu blizu skal, foto. vnu za njihovo težo. Se bil je vedno
sredi del -